

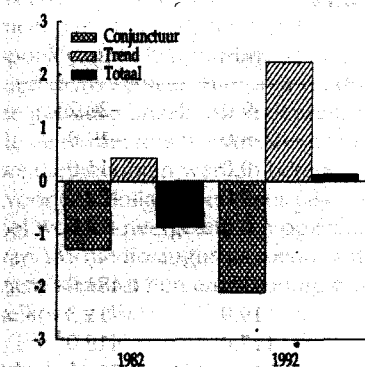
Figuur 1. DNB-conjunctuurindicator

Vergelijking met begin jaren tachtig

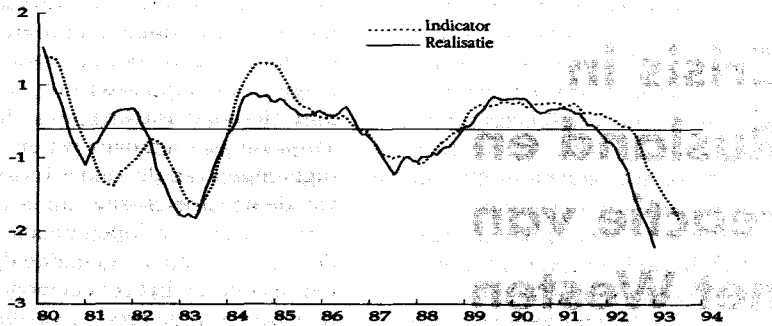
De DNB-conjunctuurindicator, berekend tot en met juni aanstaande, voorspelt dat de huidige conjuncturele neergang zich in de komende maanden zal voortzetten (figuur 1). Ook de productie in de verwerkende industrie, die wordt gehanteerd als realisatiereeks, laat een neergaande beweging zien. Nu de huidige conjuncturele afzwakking al langer duurt dan de gemiddelde neergang over de afgelopen twintig jaar¹ en het dieptepunt nog niet in zicht is, dringt zich de vergelijking op met de recessie van begin jaren tachtig. Als we deze vergelijking maken op basis van de DNB-conjunctuurindicator, dan valt het volgende op.

Naar het zich nu laat aanzien zal de huidige inzinking van de conjunctuur, gemeten als afwijking van de trend, dieper zijn dan die van begin jaren tachtig. In december 1992 lag de groei van de industriële productie ruim 3% onder haar trendmatige waarde, net zoveel als op het laagste punt van de conjunctuurgolf begin

Figuur 2. Opbouw groet industriële productie^a, in procenten t.o.v. de vorige overeenkomstige periode

a. Op basis van de realisatiereeks.

jaren tachtig. De voorspelling van de DNB-conjunctuurindicator dat de neergang in ieder geval tot en met juni zal aanhouden, wekt de verwachting dat de huidige neergang nog dieper wordt. Deze uitkomsten zijn overigens wel afhankelijk van de methode die is gehanteerd om de totale groei te ontleden in *trend* en *conjunctuur*.

DNB

Analyse van de bijdragen van de verschillende componenten (IFO-indicator Duitsland, verwachte bedrijvigheid industrie, orderontvangst industrie, verwachte omzet nieuwe NCM-polishouders, reële geldhoeveelheid) aan de neergang van de DNB-conjunctuurindicator leert dat in de periode 1980-1982 de totale conjuncturele neergang voor ongeveer een kwart is veroorzaakt door de conjunctuur in Duitsland (afgemeten aan de IFO-indicator voor de Duitse industrie). In de huidige periode van neergang is dit bijna de helft. De economische tegenwind komt dus nu in veel sterkere mate uit het buitenland.

Ontleding van de totale groei (conjunctuur plus trend) geeft aan dat de economische ontwikkeling begin jaren tachtig veel ongunstiger was dan op dit moment. In 1981 en 1982 was sprake van een negatieve groei van de industriële productie en het bruto binnenlands produkt (bbp). In de huidige inzinking is de groei nog steeds positief en dus is er nog geen

sprake van een recessie. De oorzaak hiervan is de relatief hoge trendmatige groei.

Figuur 2 laat de opbouw van de groei in 1982, het laatste jaar van de recessie begin jaren tachtig, en 1992 zien. In conjunctureel opzicht was 1992 een slechter jaar dan 1982. Dank zij de trendmatige groei bleef de totale groei in 1992 positief. De structurele situatie van onze economie, afgemeten aan de trendmatige groei, is op dit moment dus duidelijk gezonder dan begin jaren tachtig. Toen lag de groei van het bbp in Nederland onder het gemiddelde in de OESO, terwijl onze groei nu nog steeds boven het gemiddelde ligt.

De betere structurele situatie blijft ook uit de hoogte van de overig inkomensquote. Begin jaren tachtig lag deze quote, die het complement is van de arbeidsinkomensquote en een indicatie geeft voor de winstpositie van bedrijven, op 6%. Aan het begin van de huidige periode van conjuncturele neergang bedroeg deze quote bijna 20%. Inmiddels is deze weliswaar met ruim vijf procentpunten gedaald, maar het is duidelijk dat de uitgangssituatie veel gunstiger was dan begin jaren tachtig.

Conclusie

De DNB-conjunctuurindicator laat tot en met juni aanstaande een verdere afzwakking van de conjunctuur zien. Naar het zich nu laat aanzien zal de huidige conjuncturele neergang dieper zijn dan die van begin jaren tachtig. Dank zij een relatief hoge trendmatige groei is de totale groei, in tegenstelling tot begin jaren tachtig, nog steeds positief.

1. Zie Conjuncturele neergang duurt lang, *ESB*, 3 maart 1993, blz. 215.